

AANMELDINGSNOTITIE REGGEDAL ENTER

Waterschap Vechtstromen

2 AUGUSTUS 2016

Contactpersonen

JANET EILERING
Senior projectleider

T 06-27060319
M 06-27060319

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Toetsing aan de m.e.r.-verplichtingen	5
1.2.1	Is sprake van een directe m.e.r.-plicht?	5
1.2.2	Is er sprake van een m.e.r.-beoordelingsplicht?	6
1.3	Procedure en betrokken partijen	7
1.4	Leeswijzer	7
2	DE ACTIVITEIT	8
2.1	Kenmerken van de activiteit	8
2.2	Plaats van de activiteit	10
2.3	Samenhang met andere projecten ter plaatse	10
3	EFFECTEN TEN GEVOLGE VAN DE ACTIVITEIT	13
3.1	Bodem en water	13
3.1.1	Bodemkwaliteit	13
3.1.2	Grondwater	13
3.1.3	Oppervlaktewater	15
3.1.4	Waterkwaliteit	15
3.2	Natuur	16
3.2.1	Natuurbeschermingsweg 1998	16
3.2.2	Nederlands Natuur Netwerk	16
3.2.3	Beschermde soorten	17
3.3	Landschap en archeologie	18
3.3.1	Landschap	18
3.3.2	Archeologie	18
3.4	Gebruiksfuncties	20
3.4.1	Recreatievaart	20
3.4.2	Wandel- en fietsroutes	20
3.4.3	Landbouw: vernatting en verdroging	21
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	24

4.1	Effecten van het project Reggedal Enter	24
4.2	Effecten in samenhang met andere projecten	25
4.3	Conclusie	25
4.4	Aanbevelingen	25

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In 2007 is het landinrichtingsplan Enter vastgesteld, ook wel Uitwerkingsplan Enter geheten. Dit plan omvat maatregelen voor verbetering van landbouw, recreatie, leefbaarheid, landschap en milieu. In 1999 is hiervoor de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.-procedure) doorlopen en een Milieueffectrapport (MER) opgesteld gekoppeld aan het Uitwerkingsplan Enter.

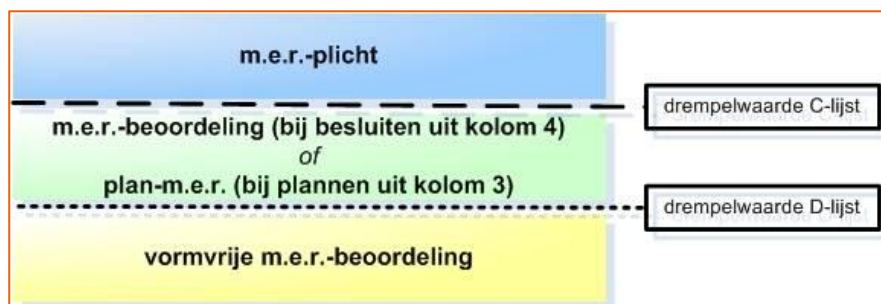
Het project “Reggedal Enter” is een deeluitwerking van het project Landinrichting Enter. Het project “Reggedal Enter” heeft betrekking op het realiseren van 160 hectare nieuwe natuur en 12 km beekherstel in het Reggedal bij Enter. Waterschap Vechtstromen is initiatiefnemer van dit project. Om het project te kunnen realiseren zijn een aantal besluiten noodzakelijk. Het plan wordt vastgelegd in een gedetailleerd bestemmingsplan (eindbestemming) en er dient een projectplan in het kader van de Waterwet opgesteld te worden. Opnieuw dient hierbij getoetst te worden of sprake kan zijn van m.e.r.-verplichtingen. In deze rapportage is de toetsing aan het Besluit m.e.r. opgenomen.

1.2 Toetsing aan de m.e.r.-verplichtingen

Het voorkomen van aantasting van het milieu is van groot maatschappelijk belang. Het is daarom zaak om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming te betrekken. Om hier in de praktijk vorm aan te geven is het instrument milieueffectrapportage of te wel m.e.r. ontwikkeld.

Voor plannen en besluiten die belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu (kunnen) hebben wordt vaak een m.e.r. doorlopen. Er is ten eerste gekeken of er sprake is van directe m.e.r.-plicht, m.e.r.-beoordelingsplicht of van vormvrije m.e.r.-beoordeling. Figuur 1 geeft schematisch weer dat er twee drempels zijn voor activiteiten, die hiermee samenhangen:

- Boven de drempelwaarde van de C-lijst geldt de m.e.r.-plicht dus dient een m.e.r. te worden doorlopen. Daarnaast zijn er overigens nog twee redenen die kunnen leiden tot m.e.r.-plicht, hetgeen in de volgende paragraaf (1.2.1) wordt uitgelegd.
- Tussen de drempelwaarden van C-lijst en D-lijst is een m.e.r.-beoordeling nodig. Daarbij moet worden vastgesteld of sprake kan zijn van belangrijke nadelige milieugevolgen en of daarom de m.e.r.-procedure moet worden doorlopen. Deze m.e.r.-beoordeling kent een korte formele procedure.
- Onder de drempelwaarde van de D-lijst is er sprake van een vormvrije m.e.r.-beoordeling. Dit is ook een toets op mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen, maar dan zonder formele procedure.

Figuur 1 Schema m.e.r.-vereisten

1.2.1 Is sprake van een directe m.e.r.-plicht?

De eerste vraag die beantwoord moet worden is of voor het project “Reggedal Enter” sprake kan zijn van een directe m.e.r.-plicht. Als er sprake is van m.e.r.-plicht, dan dient een Milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld en gelden er diverse procedurevereisten (kennisgeving doen met zienswijzetermijn, MER ter visie leggen en toetsing door de Commissie voor de m.e.r.). Er kunnen drie oorzaken zijn, van waaruit direct een m.e.r.-plicht ontstaat.

Voorwaarde 1: Besluit m.e.r.

Er is een Besluit m.e.r. toegevoegd aan de Wet milieubeheer, waarin twee lijsten (bijlagen C en D) zijn opgenomen van activiteiten met drempels van omvang (zie ook Figuur 1). Kom je boven de drempel van de C-lijst, dan dien je een m.e.r. te doorlopen (m.e.r.-plicht).

Conclusie: Het project "Reggedal Enter" komt niet voor onder de activiteiten of gevallen van de C-lijst bij hets Besluit m.e.r.. Vanuit voorwaarde 1 is dus geen sprake van m.e.r.-plicht.

Voorwaarde 2: Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet

Wettelijke plannen, waarvoor een Passende Beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is, zijn m.e.r.-plichtig (artikel 7.2a Wet milieubeheer eerste lid). Voor het project "Reggedal Enter" is het opstellen van een Passende Beoordeling niet nodig (zie paragraaf 3.2.1 ter onderbouwing hiervan).

Conclusie: Dit betekent dat vanuit artikel 7.2.a lid 1 Wet milieubeheer er geen m.e.r.-plicht ontstaat.

Voorwaarde 3: Provinciale milieuverordening

Door Provinciale Staten kunnen aanvullend op het Besluit m.e.r. activiteiten worden aangewezen die kunnen leiden tot m.e.r.-plicht. De provincie Overijssel heeft een dergelijke aanvulling niet ingevuld.

Conclusie: Het provinciaal beleid leidt niet tot m.e.r.-plicht.

1.2.2 Is er sprake van een m.e.r.-beoordelingsplicht?

Er is dus geen sprake van m.e.r.-plicht, maar mogelijk wel van m.e.r.-beoordelingsplicht. Hiervoor is de D-lijst van het Besluit m.e.r. cruciaal. Er zijn twee categorieën in de D-lijst die mogelijk van toepassing zijn op het project "Reggedal Enter".

Categorie D9: Landinrichtingsproject

Deze categorie betreft: "Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan". Deze categorie is van toepassing op die gevallen waarbij de activiteit betrekking heeft op:

1. een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw of
2. vestiging van een glastuinbouwgebied of bloembollenteeltgebied van 50 hectare of meer.

Bij overschrijding van deze grenzen dient een m.e.r.-beoordeling te worden uitgevoerd.

Voor het Landinrichtingsplan Enter is in 1999 ook een Milieueffectrapport opgesteld gekoppeld aan het Uitwerkingsplan Enter. Reggedal Enter is een deeluitwerking van Landinrichtingsplan Enter en wordt vastgelegd in een concreter plan, namelijk een bestemmingsplan. Opnieuw dient getoetst te worden aan het Besluit m.e.r.. Het bestemmingsplan komt voor in zowel kolom 3 als kolom 4 van bijlage D van het Besluit m.e.r., maar omdat sprake is van eindbestemmingen valt het in dit geval onder kolom 4. Het vaststellen van een bestemmingsplan is daarmee m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Conclusie: Het totale oppervlakte van het project "Reggedal Enter" bedraagt 160 hectare en is meer dan de drempelwaarde. Op basis van deze categorie is er een m.e.r.-beoordelingsplicht voor het bestemmingsplan¹.

Categorie D16.1: Ontgronding

Deze categorie betreft: "De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouwminen, met inbegrip van de winning van oppervlakedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld onder D 16.2. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van 12,5 hectare of meer."

Het project richt zich niet op de winning van oppervlakedelfstoffen, dus is dit geen aanleiding tot een m.e.r.-beoordeling. Deze benadering wordt bevestigd door Infomil, die op haar website over ontgrondingen voor natuurontwikkeling het volgende stelt: "Bij veel projecten vindt een ontgronding plaats ten behoeve van de realisatie, bijvoorbeeld natuurontwikkeling, de verbreding van een vaargeul of ten behoeve van de bouw van een bouwwerk of het uitgraven van een fundering. Dat er grond vrijkomt, is dan van bijkomend belang en winning van oppervlakedelfstoffen is geen doel. Deze ontgrondingen vallen niet onder categorie C16.1 of

¹ Uitgangspunt is dat het plan wordt vastgelegd in een gedetailleerd bestemmingsplan met eindbestemming.

D16.1." De provincie Overijssel volgt de benadering van Infomil en eist bij functionele ontgrondingen dan ook geen MER of m.e.r.-beoordeling.

Conclusie: Vanuit deze optiek is dus geen sprake van m.e.r.-beoordelingsplicht.

1.3 Procedure en betrokken partijen

Betrokken partijen

Bij deze m.e.r.-beoordelingsprocedure zijn de volgende partijen aan te merken als initiatiefnemer en bevoegd gezag. Waterschap Vechtstromen is initiatiefnemer² van het project voor deze m.e.r.-beoordelingsprocedure. In het project treedt de gemeente Wierden³ op als bevoegd gezag. De gemeente moet een bestemmingsplan vaststellen om dit plan mogelijk te maken.

Procedure

De initiatiefnemer deelt aan het bevoegd gezag mede dat zij voornemens is een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit te realiseren. Dit doet de initiatiefnemer in deze aanmeldingsnotitie waarin zij de benodigde informatie opneemt op basis waarvan het bevoegd gezag een besluit kan nemen over de noodzakelijkheid van een m.e.r. Het bevoegd gezag beslist binnen zes weken na ontvangst van deze aanmeldingsnotitie of er al of niet een MER moet worden opgesteld en deelt deze beslissing mee aan de initiatiefnemer. Dit beoordelingsbesluit wordt bekend gemaakt (Staatscourant, dag-, nieuws- of huis aan huisbladen) en ter inzage gelegd. Het beoordelingsbesluit vormt een bijlage bij het uiteindelijk te nemen besluit: de vaststelling van het bestemmingsplan. Er staat bij een m.e.r.-beoordeling dus geen direct beroep en bezwaar open, dat vindt plaats in het kader van de procedure van het 'moederplan', in dit geval de bestemmingsplanprocedure.

1.4 Leeswijzer

Het doel van deze notitie is het leveren van (milieu)informatie aan het bevoegd gezag. Uit deze informatie komt naar voren of de activiteit mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen kan veroorzaken en of daarmee voor de voorgenomen activiteit een milieueffectrapport moet worden opgesteld.

Deze 'M.e.r.-beoordeling Reggedal Enter' gaat in op specifieke criteria, de bijzondere omstandigheden, waarbij wordt onderzocht of wel / geen sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. De bijzondere omstandigheden kunnen betrekking hebben op (zie bijlage III uit de EU-richtlijn voor m.e.r. bij projecten):

- a. De kenmerken van de activiteit.
- b. De plaats waar de activiteit plaatsvindt.
- c. De samenhang met andere activiteiten ter plaatse (cumulatie).
- d. De kenmerken van de belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die de activiteit kan hebben.

Op basis van bestaande informatie zijn de mogelijke milieueffecten inzichtelijk gemaakt.

Hoofdstuk 2 gaat in op a. kenmerken van de activiteit, b. de plaats waar de activiteit plaatsvindt en c. de samenhang met andere activiteiten ter plaatse (cumulatie). Hoofdstuk 3 gaat in op d. de effecten ten gevolge van de activiteit. Het document sluit af met hoofdstuk 4, met conclusies en aanbevelingen.

² Omdat zowel de provincie Overijssel als waterschap de gronden na inrichting niet zelf beheren is gezocht naar een nieuwe eigenaar. Dit heeft de provincie gedaan via een openbare inschrijving. De combinatie 'Bolscher meer dan vlees' en 'Coullisse' wordt de nieuwe eigenaar van 84 ha grond in het Reggedal bij Enter. Zij nemen het project als het ware over van waterschap Vechtstromen. Omdat zowel de provincie Overijssel als waterschap de gronden na inrichting niet zelf beheren is gezocht naar een nieuwe eigenaar. Dit heeft de provincie gedaan via een openbare inschrijving. De combinatie 'Bolscher meer dan vlees' en 'Coullisse' wordt de nieuwe eigenaar van 84 ha grond in het Reggedal bij Enter. Het waterschap Vechtstromen is verantwoordelijk voor de inrichting van de gronden. Na inrichting neemt de nieuwe eigenaar het ingerichte gebied als het ware over van waterschap Vechtstromen.

³ Een klein deel van het plangebied ligt in gemeente Hof van Twente. Het project past binnen de gemeente Hof van Twente binnen het vigerende bestemmingsplan.

2 DE ACTIVITEIT

2.1 Kenmerken van de activiteit

Achtergrond

Veel natuurlijke vrij afstromende en meanderende beken en rivieren in Nederland zijn in het verleden gekanaliseerd. Gebieden die voorheen drassig en moerassig waren, werden daarmee geschikt gemaakt voor bewoning of een landbouwkundige functie. Rond 1900 is de Regge gekanaliseerd en zijn ontwateringsmiddelen in het rivierdal gelegd waardoor de drassige gebieden en moerassen verdwenen. Met de toenemende aandacht voor natuurwaarden is eind 20ste eeuw duidelijk geworden dat de verbeteringsmaatregelen ook een aantal nadelen hebben. Met name verdroging als gevolg van gedaalde grondwaterstanden en versnelde en verhoogde piekafvoeren tijdens hoogwater worden tegenwoordig algemeen erkend als ongewenste effecten van de doorgevoerde maatregelen. Daarnaast zijn door de diverse kanalisatierondes meerdere kenmerkende plant- en diersoorten verdwenen of sterk afgenomen. Het beleid van de waterbeheerder is erop gericht om waar mogelijk beken en rivieren te herstellen. De eisen die vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) worden gesteld, zullen dit proces versnellen.

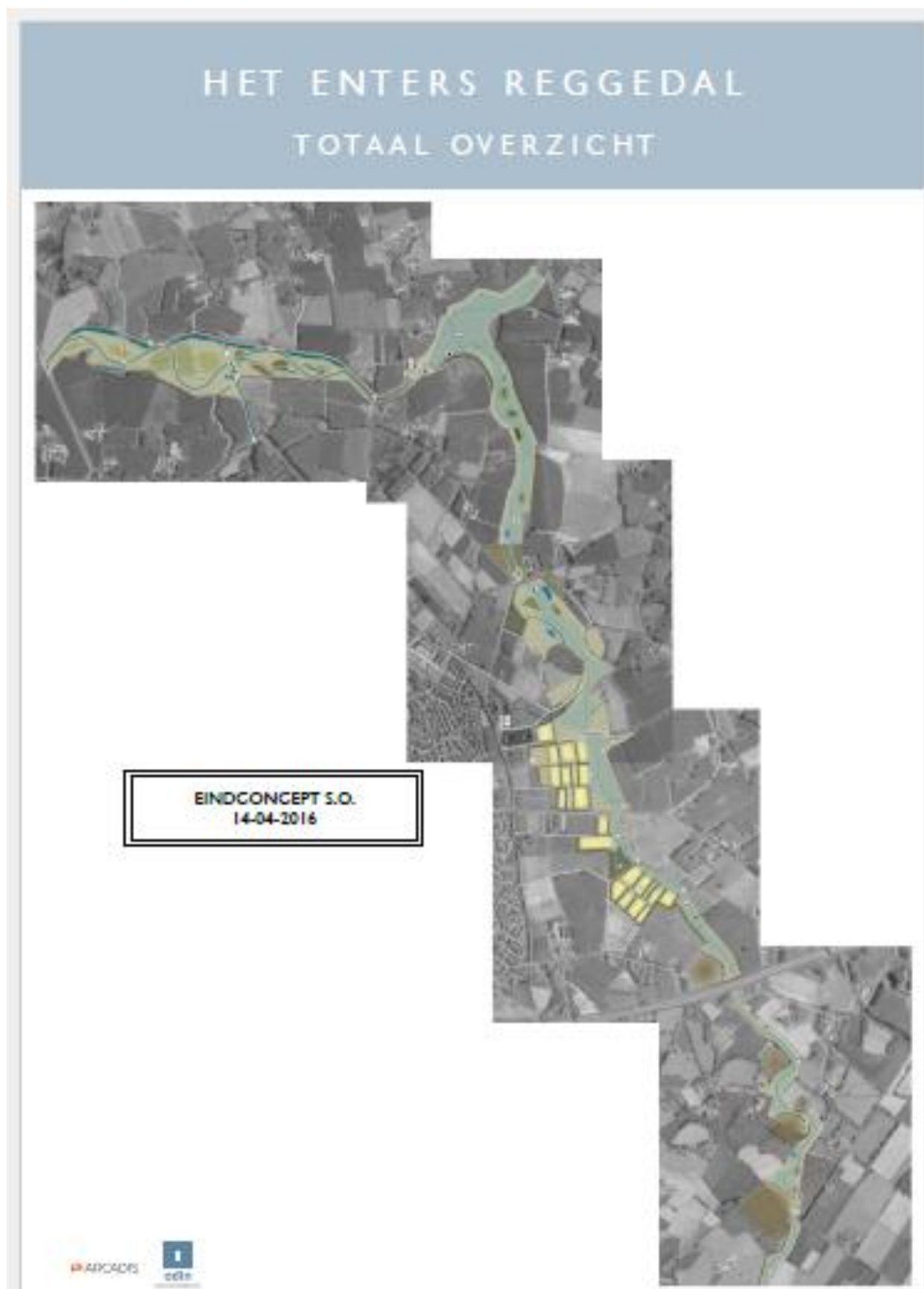
Reggevisie

In 1998 is de Reggevisie vastgesteld, in opdracht van toenmalig waterschap Regge en Dinkel en Dienst Landelijk Gebied. In de Reggevisie is aangegeven dat de Regge weer een meanderende rivier moet worden. Door hermeandering vertragen en dempen de afvoerpieken tijdens hoogwateromstandigheden en krijgen natuurlijke morfologische processen, zoals uitschuring en aanzanding in de bochten, met bijbehorende positieve effecten voor flora en fauna, weer een kans. Met flankerende maatregelen zoals versmalling of verontdieping van het rivierprofiel kan hermeandering mogelijk ook bijdragen aan de verdrogingsbestrijding en aan natuurontwikkeling in het Reggedal. Voor het herin te richten Reggedal Enter is in de Reggevisie onder andere uitgegaan van een stuwloze Regge op het betreffende traject. Dit betekent dat de stuwen Potlee, Binnengait, Entermors en Exoo in beginsel worden verwijderd.

Schetsontwerp

Het project "Reggedal Enter" heeft betrekking op het realiseren van 160 hectare nieuwe natuur en 12 km beekherstel in het Reggedal bij Enter. In Afbeelding 1 wordt inzicht gegeven in het schetsontwerp van de nieuwe Reggedal.

Het ontwerp houdt in dat de Regge wordt heringericht en dat de landbouwgronden worden omgezet in natuur. De ligging en het profiel van de Regge worden aangepast: ondieper, flauwere oevers. Het omliggende plangebied krijgt voor een groot deel een nevenfunctie als overstromingszone, die bij hogere afvoeren onder water komt te staan. Het omliggende plangebied krijgt in zijn geheel een natuurfunctie. Het betreft grotendeels "Rivier- en moeraslandschap" (natuurbeheertypen N01.03) en voor een kleiner deel "Vochtig Hooiland" (natuurbeheertype N10.02). De bestaande verharde weginfrastructuur door het plangebied blijft gehandhaafd.

Afbeelding 1: Schetsontwerp Reggedal Enter [Figuur wordt nog vervangen door definitieve versie SO juni 2017]

Werkzaamheden

Om het ontwerp te realiseren, moeten diverse werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze zijn hieronder van grof naar fijn beschreven.

- De aanpassing van de Regge houdt voornamelijk grondwerk in door middel van de inzet van machines en materieel. Nieuwe trajecten worden ontgraven, bestaande aangepast of gedempt. De overstromingsvlakte wordt oppervlakkig afgegraven, waarbij de ontgraving uitwigt vanaf de Regge naar de rand van het plangebied. Mogelijk wordt er ook ontgraven om goede uitgangspunten te bieden voor de beoogde natuurwaarden. Bij het graafwerk wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het van nature aanwezige reliëf in het plangebied en met archeologische waarden. Per saldo zal grond worden afgevoerd naar buiten het plangebied.
- De waterhuishouding wordt aangepast. In de eerste plaats door de aanpassingen aan de Regge en het peilbeheer daarvan. Daarnaast worden stuwen verwijderd of vervangen, en vispasseerbaar gemaakt. Er wordt extra water ingelaten vanuit het Twentekanaal via enkele bovenlopen van de Regge. Tenslotte zal op diverse plekken de detailafwatering worden aangepast (greppels, duikers e.d.). Randvoorwaarde bij deze maatregelen is dat de effecten buiten het plangebied minimaal blijven (maximaal 5% toename nat- of droogteschade) en dat de huidige bevaarbaarheid voor de Reggezomp gehandhaafd blijft.
- Aanpassingen aan infrastructuur zijn beperkt tot zandpaden, fietspaden en wandelpaden. Delen komen te vervallen en nieuwe delen worden toegevoegd. De kruisingen met Rijks-, provinciale en gemeentelijke wegen blijven gehandhaafd. Doorgaande recreatieroutes blijven functioneren. Voor de Enterse Zomp worden zwaaikommen en op-/uitstapplaatsen aangelegd.
- Parallel aan het ontwerp is een beplantingsplan opgesteld. Ten gevolge van de herinrichting van de Regge en de overstromingsvlakte wordt een deel van de aanwezige beplanting gekapt. Dit wordt gecompenseerd. Daarnaast wordt de landschappelijke structuur versterkt door de aanleg van beplanting. Het betreft zowel bosschages, lijnbeplanting als individuele bomen. Het grootste deel van het plangebied dat wordt afgegraven zal heringezaaid worden.
- Om het beoogde gebruik van het plangebied en omgeving mogelijk te blijven maken, zullen er tenslotte op diverse plekken afrasteringen, vee-roosters en landbouwhekken worden geplaatst. Vanuit recreatief oogpunt wordt er een speelbosje ingericht, een uitzichtpunt, en een picknickplek.

2.2 Plaats van de activiteit

Het project “Reggedal Enter” ligt binnen de grenzen van de gemeente Wierden en voor een klein deel binnen de gemeente Hof van Twente. Het traject begint ten zuiden van de snelweg A1 en loopt stroomafwaarts in noordelijke richting. Ter hoogte van Enter stroomt de Regge aan de oostzijde van de kern, nog steeds in noordelijke richting. Ten noorden van Enter komt de Boven Regge samen met de Exose Aa en gaat de Regge over in de Midden Regge, vanwaar deze in westelijke richting stroomt. Het benedenstroomse deel van het traject loopt tot de provinciale weg N347. In hoofdstuk 3 wordt per milieuaspect getoetst of sprake is van gevoelige gebieden.

2.3 Samenhang met andere projecten ter plaatse

In de m.e.r.-beoordeling dient gekeken te worden naar de samenhang met andere projecten in de omgeving omdat er mogelijk sprake kan zijn van cumulatieve effecten. Er kan sprake zijn van cumulatieve effecten wanneer projecten parallel in de tijd gerealiseerd worden.

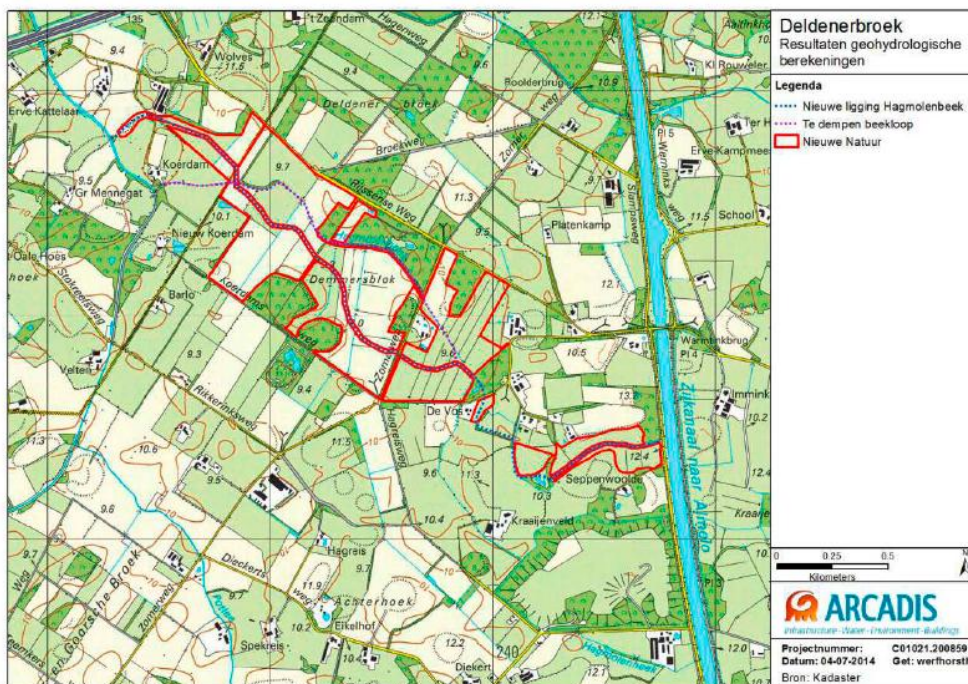
Projecten waarover reeds besluitvorming heeft plaats gevonden maar die nog niet gerealiseerd zijn maken onderdeel uit van de referentiesituatie. De toestand van het milieu in de referentiesituatie wordt altijd gebaseerd op de bestaande situatie van het milieu, samen met de gevolgen van de zogenaamde autonome ontwikkeling. Concreet houdt dit in dat de referentiesituatie ervan uitgaat dat vastgesteld overheidsbeleid (en de gevolgen daarvan) zal worden gerealiseerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de vestiging van bedrijven op een bedrijventerrein op basis van een vastgesteld bestemmingsplan of - nog concreter - op basis van de verlening van een vergunning, de aanleg van een rijksweg op grond van een Tracébesluit of het schoner worden van de lucht door regels en beleid gericht op het terugdringen van emissies. Vastgesteld beleid en

projecten waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden moeten dus worden meegenomen in de beschrijving van de referentiesituatie van het project.

In deze paragraaf wordt ingegaan op een aantal projecten in de omgeving van het plangebied Reggedal Enter waarbij sprake kan zijn van cumulatieve effecten. Per project wordt telkens aangegeven of de ontwikkeling deel uit maakt van de referentiesituatie of dat cumulatieve effecten verwacht kunnen worden.

Natuurontwikkeling Deldenerbroek (Oude Hogemolenbeek)

Het natuurontwikkelingsgebied Deldenerbroek maakt deel uit van de landinrichting Enter. Binnen het Deldenerbroek stroomt de Oude Hagmolenbeek. De Oude Hagmolenbeek wordt verlegd en de dimensies van de Oude Hagmolenbeek worden aangepast zodat wateraanvoer voor de Boven Regge gerealiseerd kan worden. Binnen het Deldenerbroek zijn in het kader van de EHS⁴ (Ecologische Hoofdstructuur) gronden verworven. Deze gronden worden ingericht als nieuwe natuur. Er is uiteindelijk gekozen voor een scenario met zo optimaal mogelijke situatie voor natuur en een minimalisatie van de nadelige effecten op de omliggende landbouwpercelen (ARCADIS & Dienst Landelijk gebied, 2014). Dit scenario is overgenomen in het hydraulisch ontwerp voor het Reggedal als autonome ontwikkeling. Natuurontwikkeling Deldenerbroek maakt daarmee onderdeel uit van de referentiesituatie. In afbeelding 2 is het plangebied voor de natuurontwikkeling weergegeven.

Afbeelding 2: Natuurontwikkeling Deldenerbroek

Waterinlaat Twentekanaal (Waterakkoord Twenthekanalen)

In het Waterakkoord Twenthekanalen / Overijsselsche Vecht (Rijkswaterstaat 2012) is vastgelegd dat het waterschap Vechtstromen (toen nog waterschap Regge en Dinkel) in de nabije toekomst tot 1,2 m³/s mag inlaten vanuit het Twentekanaal ten behoeve van een stromende Regge. Hiertoe wordt op enkele plekken een extra inlaatvoorziening aangelegd. Deze ontwikkeling maakt onderdeel uit van de referentiesituatie.

Uitbreiding Enterse Zomp

De werf Enterse Zomp heeft uitbreidingsplannen. Tussen de werf en de voormalige waterzuivering willen zij een educatief centrum realiseren. Deze plannen zijn nog niet gerealiseerd en maken daarmee geen deel uit van de referentiesituatie. De plannen worden door middel van een separaat planologische procedure gerealiseerd.

⁴ EHS is overgegaan in Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Verbreiding A1

De A1 is een drukke (inter)nationale transportas, met veel vrachtverkeer. De A1 Oost vormt een belangrijke verbinding tussen economische gebieden binnen en buiten Nederland: de Randstad, de Stedendriehoek, Twente en het Noord- en Oost-Europese achterland. Een goede doorstroming op deze route is daarom van groot belang. Pas in de periode 2024 tot 2028 zal RWS de A1 tussen Rijssen en knooppunt Azelo verbreden naar 2x3 rijstroken. Partijen als gemeente Wierden, Hof van Twente, waterschap Vechtstromen hebben de nadrukkelijke wens ingebracht bij RWS om de kruising van de Regge met de A1 zodanig aan te passen dat de Regge een doorlopende verbinding kan vormen. Want er is dan ook sprake van het creëren van een ecologische- en recreatieve verbinding. Met deze ontwikkeling is, gezien de realisatietermijn, in de m.e.r.-beoordeling geen rekening gehouden.

3 EFFECTEN TEN GEVOLGE VAN DE ACTIVITEIT

3.1 Bodem en water

3.1.1 Bodemkwaliteit

Voor het project is een zogenaamd vooronderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verdachte locaties in het plangebied Reggedal Enter. Het projectgebied ligt in landelijk gebied, waarvan het grootste deel volgens de Bodemkwaliteitskaarten niet verontreinigd is (klasse 'Achtergrondwaarde'). Wel is in het gebied op basis van de asbestsignaleringskaart een kleine kans op het aantreffen van asbest in de bodem. De locaties met een matige of grote kans op asbest liggen buiten het plangebied.

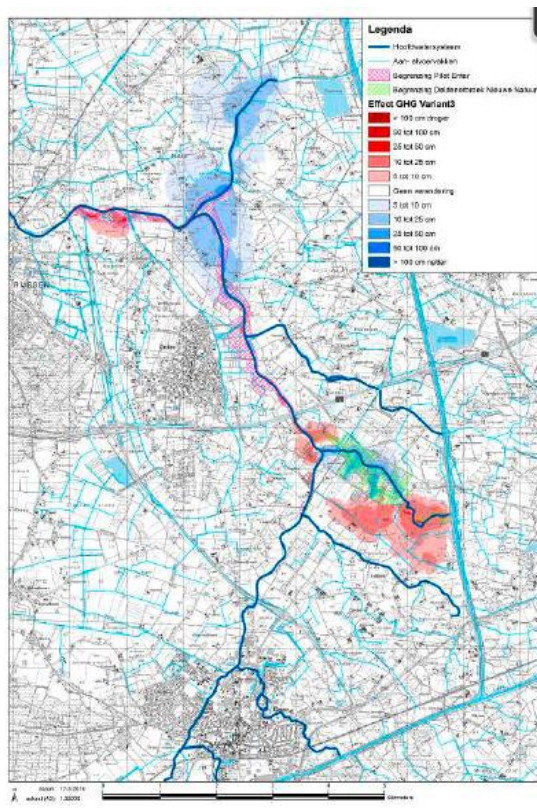
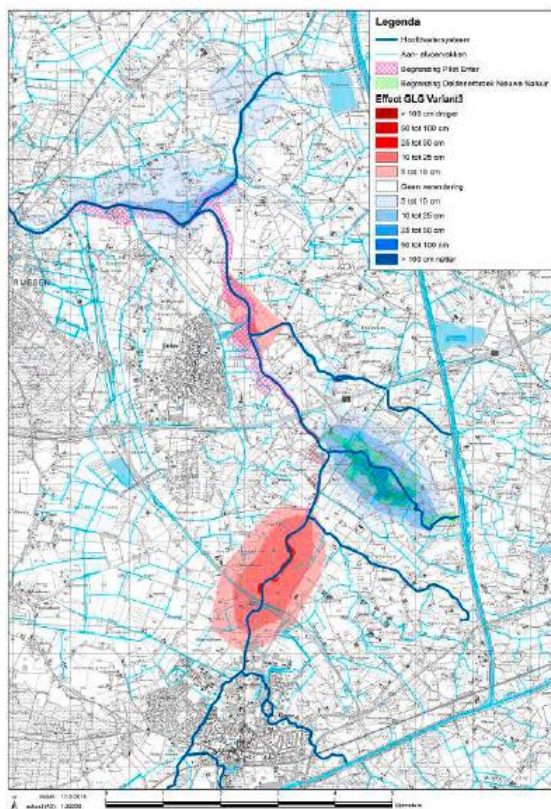
Binnen het plangebied is een gesaneerde locatie aanwezig. Het betreft de watergang en een deel van de oevers van de Boven Regge, Eksosche Aa en Midden Regge. Op korte afstand ten noorden van de Midden Regge is een voormalige stortplaats (Vuile Maat) aanwezig waarin in het verleden sterke verhoogde concentraties aan zware metalen en benzeen zijn aangetoond.

Op een aantal punten zal nader onderzoek plaats moeten vinden waarbij mogelijk een saneringsplan opgesteld wordt. Afhankelijk van het aantal benodigde saneringen treedt een positief effect op; de bodem wordt schoner. Er worden geen belangrijke nadelige milieugevolgen verwacht voor het thema bodemkwaliteit.

3.1.2 Grondwater

Met behulp van een grondwatermodel zijn de effecten op grondwaterstanden berekend. Door de berekende zomer- en wintergrondwaterstand van het ontwerp af te trekken van de referentiesituatie wordt de verandering in grondwaterstand inzichtelijk gemaakt.

Uit afbeelding 3 blijkt dat op bepaalde locaties er in de zomer- en wintersituatie sprake is van grondwaterstandsval en of grondwaterstandsstijging. Met name de doorwerking op de landbouw en natuur is hierbij van belang. Meer informatie hierover is opgenomen in paragraaf 3.6.3 en 3.2. De effecten zijn op zichzelf niet belangrijk nadelig.

Legenda

- Begrenzing Pilot Enter
- Begrenzing Deldenerbroek Nieuwe Natuur

- Hoofdwatersysteem
- Aan- afvoervakken

Effect GHG Variant3

- > 100 cm droger
- 50 tot 100 cm
- 25 tot 50 cm
- 10 tot 25 cm
- 5 tot 10 cm
- Geen verandering
- 5 tot 10 cm
- 10 tot 25 cm
- 25 tot 50 cm
- 50 tot 100 cm
- > 100 cm natter

Afbeelding 3: Zomersituatie (links) en wintersituatie (rechts)

3.1.3 Oppervlaktewater

De totale lengte van de Regge binnen het modelgebied⁵ is circa 21,5 km (13,2 km Boven Regge en 8,3 km Midden Regge). In de Boven Regge tussen Goor en Exoo zijn vier (schotbalk)stuwten aanwezig, waarvan er drie zijn gelegen binnen het her in te richten Reggedal (circa 11,5 km) van boven naar- benedenstrooms:

1. Stuw Potlee met zomerpeil 9,1 en winterpeil 8,55 m NAP (gelegen buiten Reggedal Enter);
2. Stuw Binnengait met zomerpeil 8,4 en winterpeil 8,2 m NAP;
3. Stuw Entermors met zomerpeil 8,1 en winterpeil 7,8 m NAP;
4. Stuw Exoo met zomerpeil 7,7 en winterpeil 7,26 m NAP.

Afbeelding 4: Stuw Potlee (links boven), Stuw Binnengait (rechtsboven), Stuw Entermors (linksonder), Stuw Exoo (rechts onder)

Als gevolg van de waterinlaat neemt de stroomsnelheid toe. Vanaf de instroom van de oude Hagmolenbeek voldoet de stroomsnelheid aan de geldende KRW-norm: streefwaarde Boven Regge 10-50 cm/s en Midden Regge 20-50 cm/s bij $1/100 Q - 1/4 Q$ (zomer-, respectievelijk voorjaarsafvoersituatie). In de huidige situatie zonder waterinlaat worden deze streefwaarden niet gehaald (stroomsnelheid in een zomersituatie bijna “nul”. Belangrijke nadelige milieugevolgen voor het thema oppervlaktewater zijn daarmee uit te sluiten.

3.1.4 Waterkwaliteit

In algemene zin is het zo dat door de waterinlaat in combinatie met de verwijdering van stuwten er meer stroming ontstaat bij reguliere afvoersituaties. In de huidige situatie is er nauwelijks sprake van stroming in de zomer. Een toename van stroming is gunstig voor het ecologisch functioneren van het Reggesysteem.

⁵ Dit modelgebied is groter dan het plangebied.

Stroming bevordert natuurlijke rivierprocessen als erosie en sedimentatie en stroming is gunstig voor de populatie rheofiele (stroming minnende) vissoorten. Deze soorten scoren het hoogst op de KRW-maatlat. Daarnaast heeft het stormend water doorgaans ook hogere zuurstofgehalten. Er treedt met andere woorden een positief effect op ten aanzien van de waterkwaliteit in de Regge. Belangrijke nadelige milieugevolgen zijn hiermee uit te sluiten.

3.2 Natuur

3.2.1 Natuurbeschermingsweg 1998

In de nabije omgeving van het plangebied bevinden zich drie gebieden die zijn aangewezen als Natura-2000 gebied. Het betreft de Borkeld ten westen op circa 4,5 kilometer afstand, het Wierdense veld ten noorden op circa 5,8 kilometer afstand en de Sallandse Heuvelrug in het noordwesten op circa 6,4 kilometer afstand. Andere gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied. Omdat voor Natura 2000-gebieden geldt dat externe werking van projecten buiten de begrenzing dient te worden beoordeeld moet bij de planvorming met bovengenoemde gebieden rekening worden gehouden.

Aangezien werkzaamheden plaats vinden buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden treden directe effecten (oppervlakte verlies, versnippering) op beschermde waarden van de Natuurbeschermingswet niet op.

Indirecte effecten en externe werking dienen echter ook onderzocht te worden. Verstoring door geluid, licht of silhouetvorming wordt op basis van de afstand tot het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied (Borkeld op 4,5 kilometer afstand) op voorhand uitgesloten. Ook effecten als gevolg van verdroging en/ of vernatting treden gezien de afstand tot beschermde gebieden niet op.

Verzuring en/ of vermesting door stikstofdepositie als gevolg van de inzet van materieel kan niet op voorhand worden uitgesloten. Met behulp van het verspreidingsmodel AERIUS is de atmosferische depositie van stikstof als gevolg van de aanleg in beeld gebracht. Het betreft hierbij een worst case scenario waarbij is uitgegaan van relatief oud materieel. In werkelijkheid zal het materieel moderner zijn waardoor de stikstofdepositie tevens lager uitvalt. In het worst case scenario zorgt het project in de uitvoeringsfase voor een maximale toename in depositie van 0.06 mol N/(ha*jaar). Deze depositie is berekend op het Natura 2000-gebied de Borkeld. Op gebieden die al overbelast zijn (gebieden waar de achtergrond depositie (ADW) hoger is dan de Kritische Depositie Waarde (KDW) van de meest gevoelige habitat) veroorzaakt de aanlegfase een toename van de stikstofdepositie van maximaal 0.06 mol N/(ha*jaar). Dat betekent dat de toename in stikstofdepositie in die gebieden lager is dan de grenswaarde van 1 mol N/(ha*jaar).

3.2.2 Nederlands Natuur Netwerk

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn de plannen beschreven voor ruimte en mobiliteit. Hiertoe behoort onder andere de bescherming en realisatie van het Natuurnetwerk Nederland⁶ (NNN), waarvoor provincies verantwoordelijk zijn gesteld.

Een groot deel van de plannen van Reggedal Enter zijn onderdeel van het realiseren van het NNN. Deze werkzaamheden zijn per definitie gericht op het versterken en ontwikkelen van het NNN en hebben een positief effect op het NNN. In afbeelding 5 wordt de ligging van het NNN in het plangebied weergegeven.

⁶ Voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Afbeelding 5: Plangebied in relatie tot Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De voorgenomen plannen hebben vooral een positief effect op bestaande en te ontwikkelen natuurwaarden, door de aanleg van nieuwe meanders, landschapselementen (poelen, bosjes, bomenrijen etc.) en een extensivering van het nu nog overwegend intensief agrarische beheer.

3.2.3 Beschermde soorten

Door Ecochore is in 2013 aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd naar verschillende soortgroepen. Dit onderzoek is uitgewerkt in het rapport 'Addendum: aanvullend natuuronderzoek Reggedal, Overzicht inventarisatiegegevens 2013 (Ecochore Natuurtechniek, rapportnr: 12419). Dit rapport vormt een aanvulling op de in 2012 door Ecochore uitgevoerde quickscan (Uitgebreide quickscan natuuronderzoek Reggedal 2012. Ecochore Natuurtechniek, rapportnr: 12376def.). Waar nodig zijn de verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit deze rapportages in kaarten samengevat en waar nodig aangevuld/ geactualiseerd. In dit kader is er in 2015 opnieuw een veldbezoek uitgevoerd. In deze paragraaf zijn de volgende voorlopige conclusie opgenomen ten aanzien van de verschillende beleidskaders:

- Het onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen dient ge-update te worden aangezien de gebruikstermijn van drie jaar verstreken is.
- Geconcludeerd wordt dat het plangebied een geschikt leefgebied vormt voor diverse beschermde planten- en diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat om algemene en licht beschermde soorten zoals zoogdieren en amfibieën, maar ook om een aantal strikt beschermde soorten zoals vogels en vleermuizen.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben naar verwachting vooral een positief effect op flora en fauna door de aanleg van nieuwe landschapselementen en een meer natuurlijke vormgeving van de Regge en het Reggedal. Negatieve effecten op bestaande natuurwaarden zijn zoveel mogelijk voorkomen door een vroegtijdige terugkoppeling met het ontwerpteam en indien noodzakelijk door planaanpassing. Resterende effecten worden gemitigeerd en de maatregelen die daarbij noodzakelijk zijn worden vastgelegd in een op te stellen ecologisch werkprotocol, dat onderdeel uitmaakt van de contractdocumenten van de uitvoerder.

Samengevat wordt geconcludeerd dat belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uit te sluiten:

- Met inachtneming van de voorwaarden in het op te stellen werkprotocol staan beschermde planten, vissen, groundbewonende zoogdieren, amfibieën en vogels in het gebied de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkelingen en plannen niet in de weg.
- Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden.
- Het onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen vernieuwd moet worden. Dit kan nieuwe resultaten tot gevolg hebben. Het al dan niet noodzakelijk bevinden van het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet kan lopende het aanvullend onderzoek naar vleermuizen nog niet vastgesteld worden.

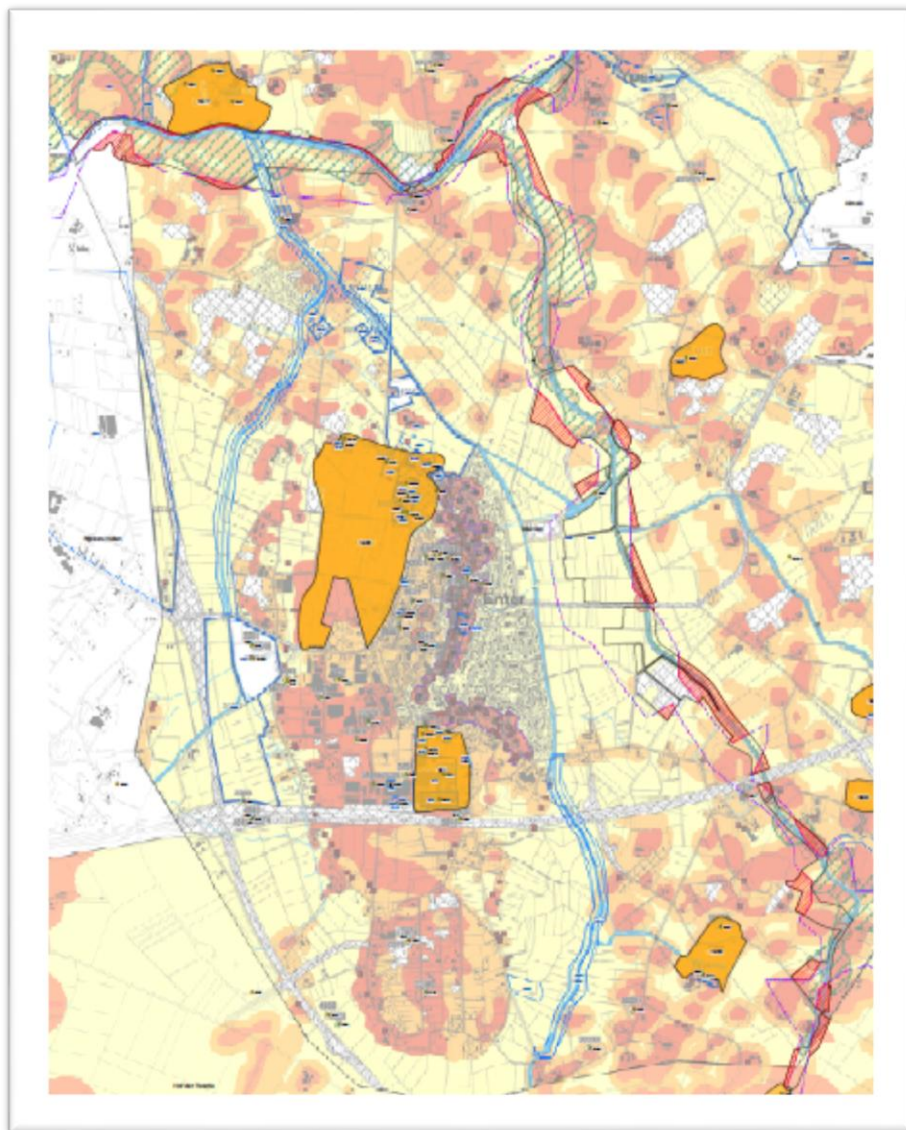
3.3 Landschap en archeologie

3.3.1 Landschap

De patronen en structuren in het Regge-landschap vertellen het verhaal van het historische en huidige grondgebruik. Op basis van dit verhaal in relatie met de aanwezige ondergrond zijn er globaal drie landschappelijke identiteiten te benoemen: het kampenlandschap, het matenlandschap en het essenlandschap. Met het project “Reggedal Enter” wordt geprobeerd om met de transformatie van de Regge verschillende landschapstypen te versterken. Zo worden in het kampenlandschap de zandkopjes geaccentueerd terwijl in het matenlandschap bij Enter de rechtlijnige verkaveling benadrukt wordt. Dit is een positief effect.

3.3.2 Archeologie

Voor het plangebied is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd door BAAC. Op basis van de aanbevelingen is op een aantal locaties booronderzoek uitgevoerd. In afbeelding 6 is het inrichtingsplan geprojecteerd op de archeologische kaart.

• Vondstmeldingen	Archeologische monumenten	Beleidsadvies Gemeente Hof van Twente
Bij ingrepen > 40 cm en met een oppervlakte $\geq$ 2500 m ² is archeologisch onderzoek noodzakelijk
Bij ingrepen > 40 cm en met een oppervlakte $\geq$ 5000 m ² is archeologisch onderzoek noodzakelijk
Bij ingrepen > 40 cm en met een oppervlakte $\geq$ 10 ha is archeologisch onderzoek noodzakelijk
• Waarnemingen	Terrein van hoge archeologische waarde	
Raaien	Archeologische Verwachting	
— Boringen met beekafzettingen	Hoge verwachting	
— Boringen met dekzand	Middelhoge verwachting	
□ Plangebied	Lage verwachting	
▨ Plangebied niet onderzocht		
□ Gemeentegrenzen		
▤ Bureauonderzoek BAAC		
□ Onderzoeksmeldingen		

Afbeelding 6: plangebied geprojecteerd op de archeologische waardenkaart

Dit bureauonderzoek is inmiddels 6 jaar oud en zal worden geactualiseerd. Ook zullen de delen van het plangebied die buiten het bureauonderzoek vallen daarin moeten worden meegenomen. Voor een aantal locaties (6, 9, 10, 11 en 12) wordt vervolgonderzoek geadviseerd. Op deze locaties worden geen bodem versturende activiteiten uitgevoerd en/of wordt het plan aangepast om te voorkomen dat effecten optreden. Hierdoor kunnen belangrijke nadelige milieueffecten ten aanzien van het thema archeologie worden uitgesloten.

3.4 Gebruiksfuncties

3.4.1 Recreatievaart

In Enter ligt de Enterse Waarf van waaruit over de Boven Regge in benedenstroomse richting kan worden gevaren met de Enterse zomp. De zomp heeft een rijke historie voor wat betreft het varen op de Regge. In de huidige situatie kan de zomp varen tot aan stuw Exoo. Bij het verwijderen van deze stuw komt er een potentiële vaarroute bij tot aan Rijssen (mits de vaardiepte voldoende is). Het vaarseizoen van de zomp loopt vanaf april tot en met november. Het hoogseizoen wat betreft toerisme ligt in de maanden juli en augustus.

Afbeelding 7: Enterse Zomp

In de Boven Regge dient er voldoende waterdiepte te zijn voor de Enterse Zomp. De Enterse Zomp heeft een minimale waterdiepte nodig van 0,8 meter. De Enterse zomp vaart vanaf de Enterse Waarf richting Exoo. Mede dankzij de waterinlaat voldoet het ontwerp ruim aan de gestelde norm met betrekking tot waterdiepte

3.4.2 Wandel- en fietsroutes

Door de toename in ecologische waarde is de verwachting dat er extra recreatie plaats gaat vinden in het gebied. Dit is een positief effect.

In het gebied liggen diverse wandel en fietsroutes. Op die plaatsen waar deze routes door dit plan worden verstoord worden voorzieningen getroffen om dit ongedaan te maken. Belangrijke nadelige milieugevolgen voor overige recreatie zijn daarmee uit te sluiten.

3.4.3 Landbouw: vernatting en verdroging

Het huidige grondgebruik in het gebied heeft overwegend een agrarische functie en bestaat uit grasland en maisland. Rond de Oude Hagmolenbeek ligt het te ontwikkelen natuurgebied Deldenerbroek. Hierbij wordt ook de Oude Hagmolenbeek helemaal heringericht. De drie kernen Goor, Enter en Rijssen wateren met hun verhard gebied af of de Regge.

De landbouwopbrengsten zijn sterk afhankelijk van het watersysteem. Met name in het groeiseizoen is voldoende water van belang en in het vroege voorjaar willen agrariërs voldoende draagkracht om, met zware machines, het land te beperken. Tevens zijn de gewassen afhankelijk van nat- en droogteschade als gevolg van hoge- dan wel lage grondwaterstanden. Het effect op nat- en droogteschade is bepaald door deze af te trekken van de nat- en droogteschade zoals deze voor de referentiesituatie zijn berekend [Bron:

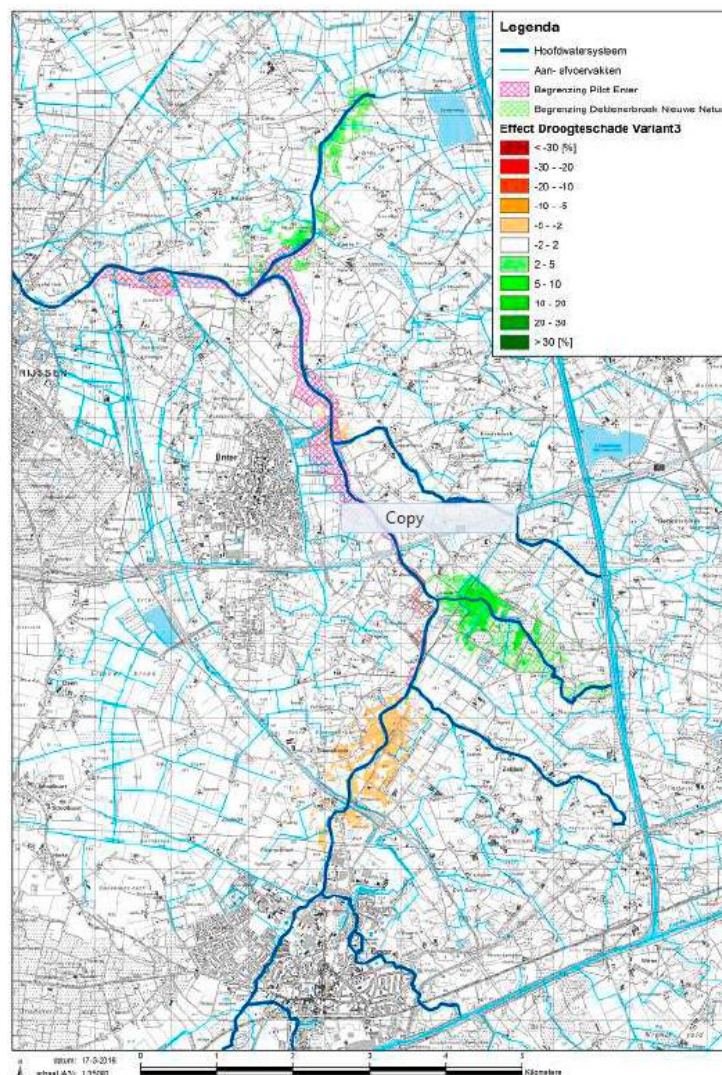
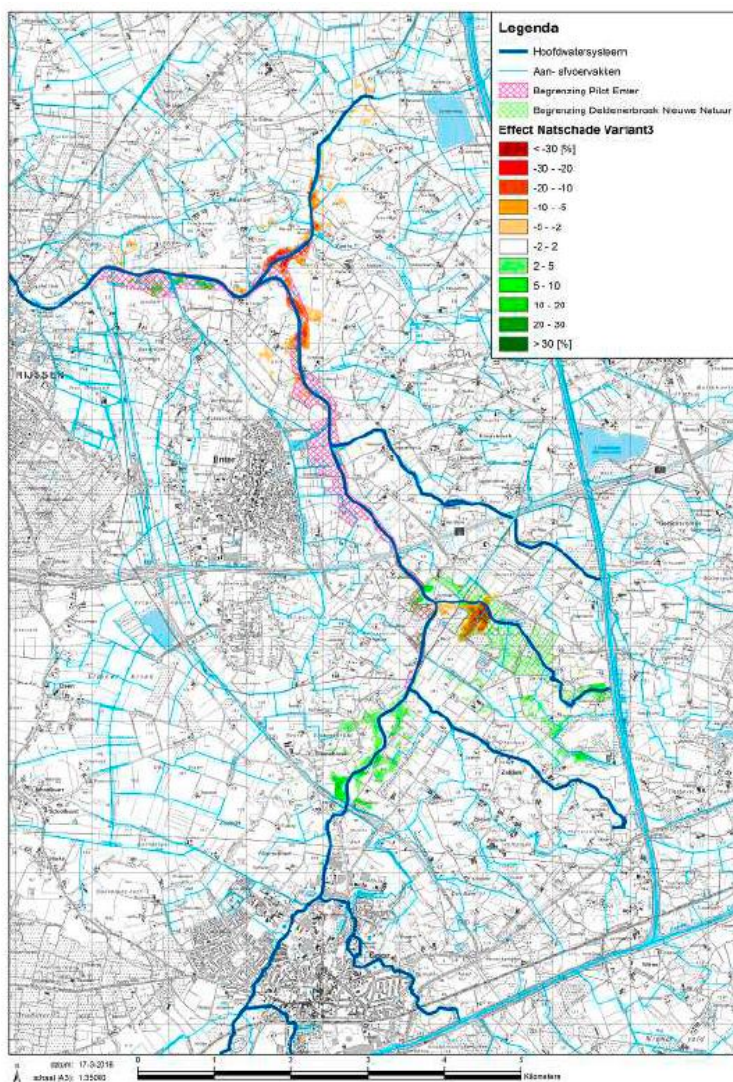
Hydrologische uitgangspunten voor het ontwerp Reggedal Enter, Waterschap Vechtstromen, 11 mei 2016]. Zie afbeelding 8.

Vernatting

Het berekende effect op natschade blijft grotendeels binnen de grenzen van het plangebied Reggedal Enter. Rondom Exoo zijn er een beperkt aantal percelen buiten de begrenzing waar het effect op natschade groter is dan 5%. Dit zijn laag gelegen percelen. Naar verwachting is de toename van natschade op deze percelen op te lossen met lokaal maatwerk, in overleg met de betreffende grondeigenaren. Het waterschap voert met alle grondeigenaren overleg hierover. Eventueel benodigde mitigerende maatregelen worden opgenomen in het ontwerp voor het project Reggedal Enter.

Verdroging

Wat betreft het aspect droogteschade ontstaat er een positief effect. De droogteschade neemt af. Alleen bovenstrooms stuw Potlee – gelegen buiten de begrensde Reggedal – is een toename van de droogteschade te zien van 2-5%.

Afbeelding 8: Effect natschade (links) effect droogteschade (rechts)

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Effecten van het project Reggedal Enter

Er is een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd voor het project “Reggedal Enter”. Voor 13 criteria is beoordeeld of dit project belangrijke nadelige milieugevolgen met zich brengt. Het overzicht staat in Tabel 1.

Criterium	Bevindingen	Belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu?	M.e.r. nodig?
Bodemkwaliteit	Het projectgebied ligt in landelijk gebied, waarvan het grootste deel niet verontreinigd is.	Nee.	Nee.
Grondwater	Op bepaalde locaties er in de zomer- en wintersituatie sprake is van grondwaterstandsval en of grondwaterstandsstijging.	Nee.	Nee.
Oppervlaktewater	Voldaan wordt aan de stroomsnelheid van de geldende KRW-norm	Nee	Nee
Waterkwaliteit	Positief effect in het licht van de Kaderrichtlijn Water.	Nee.	Nee.
Natuurbeschermingswet 1998	Directe effecten (oppervlakteverlies, versnippering) worden uitgesloten. Ook indirecte effecten als verstoring door geluid, licht of silhouetvorming en verdroging/vernatting wordt uitgesloten. Er is een beperkte tijdelijke toename van stikstofdepositie als gevolg van de aanlegwerkzaamheden.	Nee.	Nee.
Nederlands Natuur Netwerk	De voorgenomen plannen hebben vooral een positief effect op bestaande en te ontwikkelen natuurwaarden.	Nee.	Nee.
Beschermde soorten	Met inachtneming van de voorwaarden in het op te stellen werkprotocol staan beschermde planten, vissen, grond bewonende zoogdieren, amfibieën en vogels in het gebied de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkelingen en plannen niet in de weg. Mits gewerkt wordt buiten het broedseizoen.	Nee.	Nee.
Landschap	Met het project “Reggedal Enter” worden de verschillende landschapstypen versterkt.	Nee.	Nee.
Archeologie	Op bepaalde locaties is vervolg onderzoek nodig.	Nee.	Nee.
Recreatievaart	Er wordt voldaan aan de minimale waterdiepte van 0.8 m voor de Enterse Zomp.	Nee.	Nee.
Wandel- en fietsroutes	Doorsneden wandel- en fietsroutes worden hersteld en/of voorzieningen worden getroffen	Nee	Nee

Landbouw – vernatting en verdroging	Het berekende effect op natschade blijft grotendeels binnen de grenzen van het plangebied Reggedal Enter. Droogteschade neemt af	Nee	Nee
-------------------------------------	--	-----	-----

Tabel 1 Samenvatting conclusies beoordeling criteria project Reggedal Enter

Uit Tabel 1 blijkt dat belangrijke nadelige milieugevolgen vanwege het voornemen kunnen worden uitgesloten. Het doorlopen van de m.e.r.-procedure is daarom niet noodzakelijk.

4.2 Effecten in samenhang met andere projecten

Zoals in paragraaf 2.3 is aangegeven, zijn er verschillende andere projecten die mede effect veroorzaken op de criteria die in deze m.e.r.-beoordeling zijn behandeld. Cumulatieve effecten worden uitgesloten omdat de projecten niet parallel in de tijd gerealiseerd worden.

4.3 Conclusie

Uit de uitgevoerde m.e.r.-beoordeling blijkt duidelijk dat voor het project “Reggedal Enter” geen m.e.r. nodig is, vanwege:

1. Het ontbreken van een directe m.e.r.-plicht op grond van Besluit m.e.r. en Wet milieubeheer.
2. Het ontbreken van belangrijke nadelige milieugevolgen.

4.4 Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om bij de komende (ontwerp-)besluiten, in ieder geval die over het bestemmingsplan en het projectplan Waterwet, deze m.e.r.-beoordeling bij te voegen. In de betreffende (ontwerp-)besluiten kan de volgende tekst worden opgenomen:

“Voor het project “Reggedal Enter” is een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd (zie bijlage). Hieruit blijkt dat voor het project “Reggedal Enter” geen m.e.r. nodig is, vanwege het ontbreken van een directe m.e.r.-plicht op grond van Besluit m.e.r. en Wet milieubeheer en vanwege het ontbreken van belangrijke nadelige milieugevolgen.”

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C01021.201056.0100
Onze referentie: 078980029 B